
Deelname aan het bestaande cultuuraanbod

Proeven van cultuur en drempels tot
cultuurparticipatie

Tips om mensen in armoede te betrekken bij
cultuur.

■ 4 delen

- Wat is het Fonds Cultuurparticipatie
 - Wat is armoede?
 - Wat is participatie?
 - Drempels en hoe er mee omgaan.
-

Het Fonds Cultuurparticipatie voor mensen die in armoede leven

- is een initiatief van de Vlaams Minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, Bert Anciaux.
 - Uitvoerders: Samenlevingsopbouw Vlaanderen, Welzijnsschakels vzw, Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen, Vlaams Ondersteuningscentrum voor de basiseducatie.
 - Secretariaat en dagelijks beheer: Welzijnsschakels vzw
 - Is een **middel** om deelname aan (het bestaande) cultuur(aanbod) betaalbaar te maken.
 - Organisaties kunnen bij het Fonds een aanvraag doen voor een **tussenkost van 80%** in de toegangsgelden, de vervoersonkosten, eventueel babysitkosten.
-

Hoe werkt het Fonds

- Het Fonds werkt met korte termijnen en met een beperkte administratie.
 - Aanvragen worden elke week besproken, dit wil zeggen dat aanvragers maximum 10 dagen op een antwoord moeten wachten.
 - Vanaf het moment dat de aanvrager over de nodige (financiële) bewijsstukken beschikt kan hij/zij het financieel verslag insturen. Betalingen gebeuren wekelijks.
-

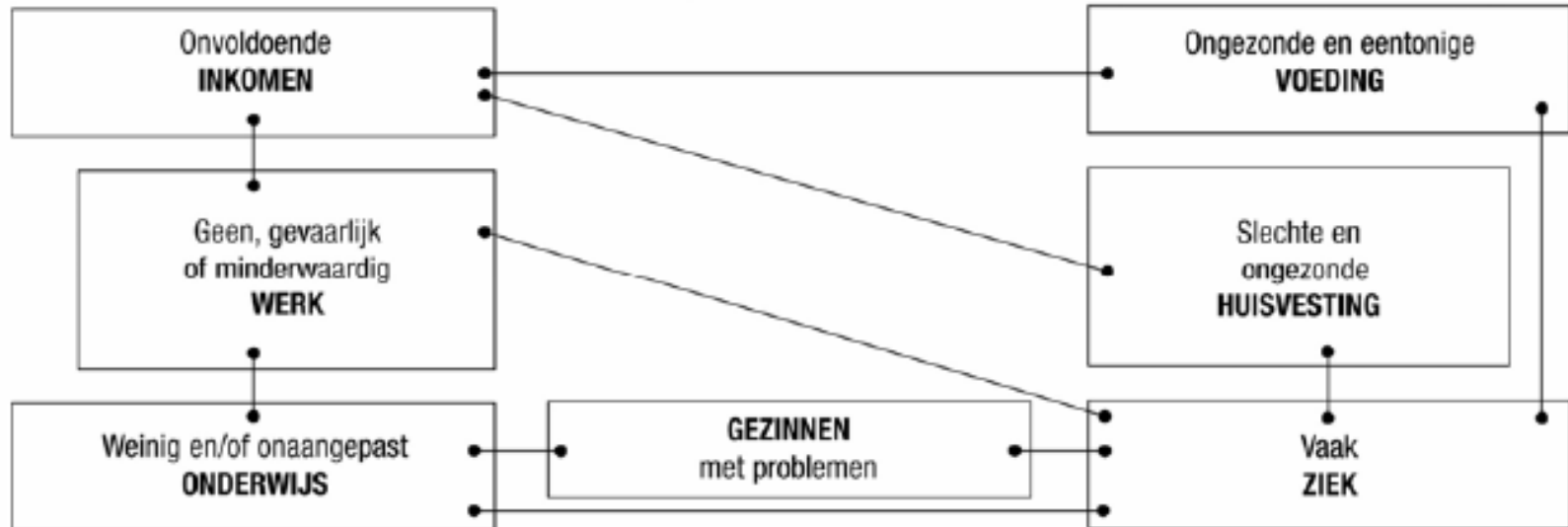
Wat is armoede?

- “een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan.
- Het scheidt de armen van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving.
- Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen”.

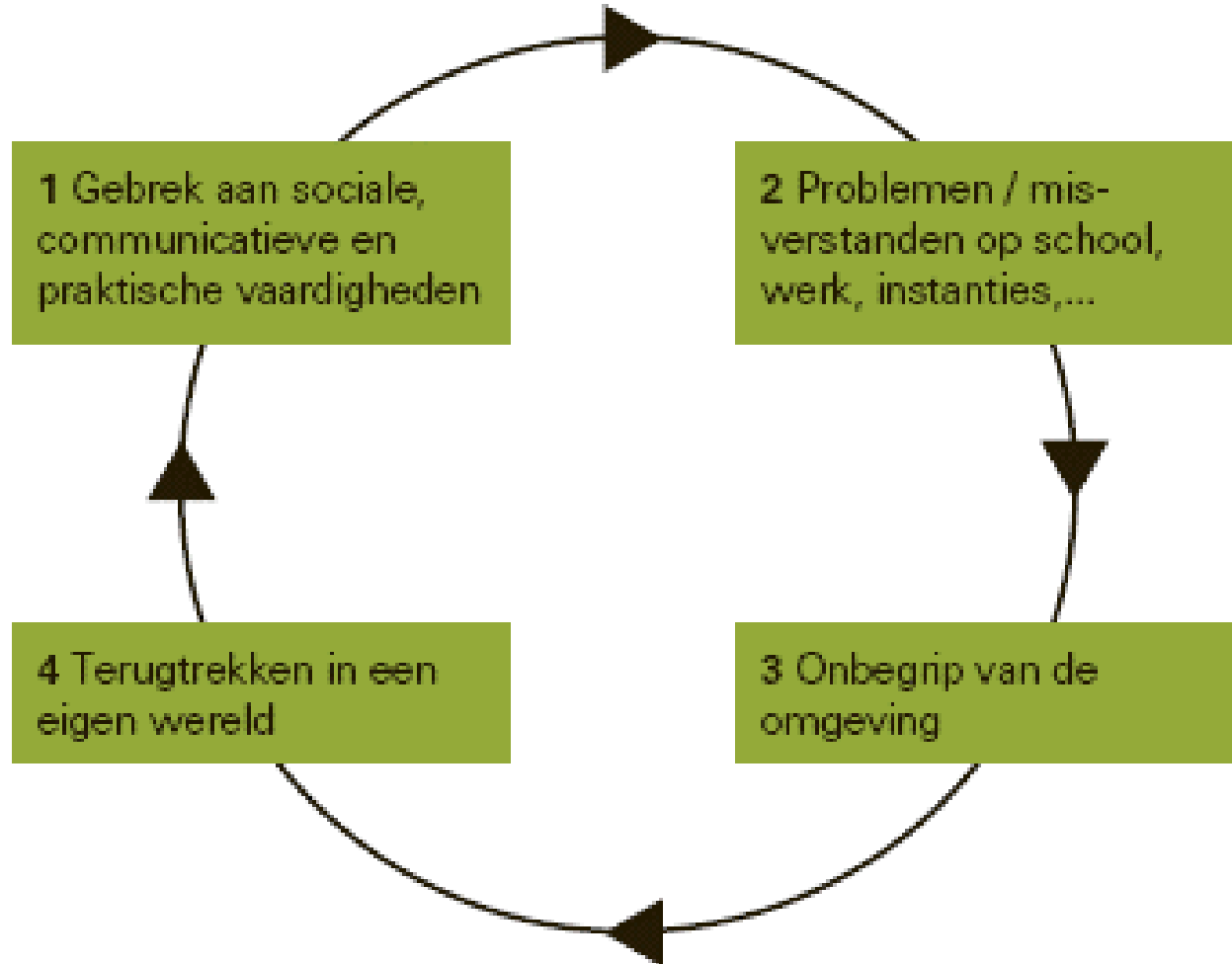
(Vranken et al, 1999: 30)

De buitenkant van armoede

Kringloop van armoede



De binnenkant van armoede



Participatie is ...

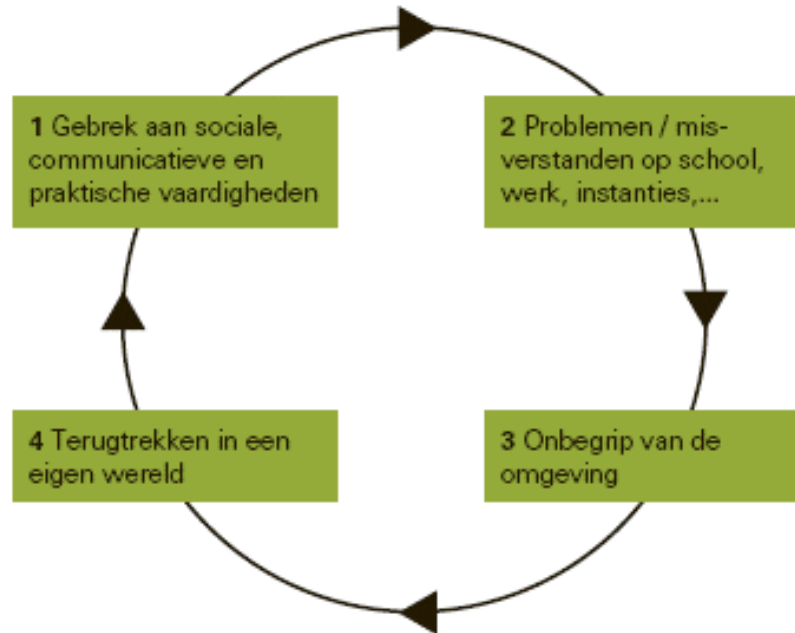
- toegang hebben tot de samenleving
 - deel hebben en deel nemen aan zeer verschillende maatschappelijke domeinen
 - deelnemen aan de samenleving als maatschappelijk project, als democratisch project, als burgerschap
 - Een doel én een middel
- Zie ook artikel van Dirk Geldof en Kristel Driessens “*Over culturele armoede, armoedecultuur en betrokkenheid*”, *Reflecties over participatie aan en het recht op (eigen ?)cultuur.*” in het boek “Over cultuurparticipatie” – Kunst en Democratie
-

Participatieverschillen

- Armen participeren minder aan cultuur. Dit leren ons alle onderzoeken over cultuurparticipatie/consumptie
 - hoe lager opgeleid, hoe lager de participatie
 - Hoe hoger opgeleid, hoe hoger de participatie
 - Armoede isoleert ook: hoe lager opgeleid, hoe minder lid van verenigingen
 - **Kanttekening:**
 - mensen in armoede zijn niet de enige groep die niet participeert (aan cultuur)
 - De participatiedruk op ‘doel’groepen neemt wel sterk toe.
-

Drempels

zijn obstakels die maken dat mensen zich **onveilig voelen** in de gegeven situatie: een omgeving met voor hen onbekende gewoontes en gebruiken.



Drempels:

■ *Financiële drempels:*

- ❑ cultuur is (soms) duur: inkom, vestiaire, consumptie, vervoer, kinderopvang, ...
- ❑ Het zout op de patatten vereist eerst...patatten

■ *Praktische drempels:*

- ❑ kinderopvang, mobiliteit, ...

■ *Sociale & culturele drempels:*

- ❑ hoe werkt dat? Waar moet ik zitten?

■ *Armoededrempels:*

- ❑ schaamte, schuld en gekrenkte eigenwaarde
 - Da's niks voor mij...
 - Iedereen gaat naar mij kijken...
 - Ik heb daar geen kleren voor
 - Mag ik me dat wel permitteren?
 - En ...vertel ik het aan de budgetbegeleidster...?
-

Voorbeelden van praktische drempels

- *De (verplichte) vestiaire*
 - de kostprijs is een drempel, maar vooral de angst om mijn (enige) jas kwijt te geraken.
 - *De (genummerde) plaatsen*
 - Welke ingang moet ik nemen? Waar moet ik gaan zitten?
 - *Applaus*
 - Wanneer mag het wel? Wanneer mag het niet?
 - *De pauze*
 - Mag ik blijven zitten? Waar kan ik naar toe?
-

Hoe omgaan met de praktische drempels?

■ Vooraf:

- *mensen in armoede zijn volwassen mensen, behandel hen ook als zodanig.*

■ Als Vereniging

- Informeer u vooraf over de gebruiken op de locatie waar u naar toe gaat.
 - Spreek de eerste keer een half uur voor de voorstelling af met de deelnemers en neem de tijd om de praktische zaken uit te leggen.
 - Zorg dat je op tijd op de locatie bent zodat deelnemers even rustig kunnen rondkijken en hun weg kunnen zoeken.
-

Hoe omgaan met de (praktische) sociale drempels?

■ Als Cultureel Organisator

- Is het goed na te denken hoe je deze drempels kan opvangen en of sommige niet onnodig zijn.
 - Waarom verplichten we de vestiaire?
 - Is de vestiaire veilig?
 - Is de plaatsaanduiding voldoende duidelijk zowel op de toegangskaart als aan/in de zaal?
 - Kondigen we ergens aan hoe we de pauze afsluiten?
 - Bv. een omroeper? Een lichtbalk?, ...
 - Valt het te overwegen om één of twee keer per jaar een “zo-werkt-het-hier” moment te organiseren. Waarbij je mensen rondleidt en vertelt waarom bepaalde zaken zo worden georganiseerd.
-

Hoe omgaan met het gevoel “anders” te zijn?

■ Als vereniging

- Het eenvoudigste om er aan te beginnen is wanneer er zich een gelegenheid voordoet:
 - Een optreden in de school,
 - Een concert t.v.v. de eigen werking,
 - Een andere vereniging die een theaterstuk opvoert.
 - ...
 - Mensen voelen zich zekerder: het gaat door op een locatie die ze kennen, of met mensen die ze kennen, t.v.v. iets dat ze kennen.
 - Als dit goed meevalt is de volgende stap iets gemakkelijker...
-

Hoe omgaan met het gevoel “anders” te zijn?

- Als cultureel organisator
 - Aan de instelling/opstelling van het (andere) publiek kan je weinig doen alhoewel...
 - Van de instelling/opstelling van je medewerkers kan je wel werk maken.
 - We merken dat waar medewerkers een positieve houding hebben naar alle mensen, het publiek ook een positievere houding heeft.
 - Het kan nuttig zijn om een ontmoetingsmoment te voorzien tussen je medewerkers en de lokale vereniging van mensen in armoede.
 - Indien nodig kan je een vorming rond armoede of omgaan met speciale doelgroepen voor je medewerkers plannen.
-

De allereerste keer

- Groepsactiviteiten zijn een goede opstap om de cultuurparticipatie van mensen in armoede te stimuleren.
 - Om te slagen moet je zorgen dat:
 - De activiteit aantrekkelijk is
 - De randvoorwaarden okee zijn
 - De nazorg aanwezig is
-

Een aantrekkelijke activiteit

- Informeer je over de voorstelling
 - Is het een ernstige voorstelling of een blijspel
 - Cfr. Vb. Musical John Massis
 - Hoe lang duurt de voorstelling en is er een pauze voorzien?
 - Een monoloog van anderhalf uur is niet de beste instap
 - ... vul zelf verder aan
 - Ga desnoods vooraf naar de voorstelling
-

De randvoorwaarden

- Mensen tijdig uitnodigen
 - Zorgen voor een makkelijke manier van inschrijven
 - Vervoer van en naar de voorstelling
 - Duidelijke afspraken: waar, wanneer samen komen
 - Mensen goed informeren over vestiaire, plaatsaanduiding, ...
 - Vertel waar het stuk over gaat, wat ze mogen verwachten
 - Zorg voor goede plaatsen
 - Dit zijn niet altijd de beste plaatsen!! Cfr. Vb. De Brug
-

De nazorg

- Verschillende verenigingen voorzien in hun eigen lokaal na de voorstelling een babbel met een drankje
 - Dit kan uiteraard ook in de cafetaria maar dit is soms een probleem omwille van de drankprijzen.
 - Voorzie zeker een moment, hetzij direct na de voorstelling hetzij in de loop van de week waarop mensen kunnen reflecteren over de voorstelling, over de praktische omkadering,...
-

Wat kan je als cultuurhuis aanbieden

- Afspraken rond plaatsreservatie
 - Programmatoelichting door medewerker Cultuurcentrum in de vereniging
 - Instapmomenten organiseren voor een uitvoering
 - De pauze invullen
 - Organiseer een tentoonstelling die kan bezocht worden tijdens de pauze
 - Creeër in de lobby zithoekjes (eventueel met waterdispenser) waar je even kan verpozen zonder te consumeren.
-

“Alles wat mooi is,
geeft meerwaarde en geeft ons fierheid.
Dat hebben we nodig.”
